משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר קדשים

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה בכורות

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה בכורות

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-בכורות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ד 6
פרק ג 6
משנה א 6
משנה ב 6
פרק ד 6
משנה ד 6
משנה י 7
פרק ה 8
משנה ב 8
משנה ג 8
משנה ד 9
משנה ה 9
פרק ו 9
משנה א 9
משנה ג 10
משנה ה 10
משנה ט 10
משנה י 10
משנה יב 11
פרק ז 11
משנה ג 11
משנה ו 11
משנה ז 11
פרק ח 11
משנה א 11
משנה ב 12
משנה ה 12

משנה ו 12
פרק ט 12
משנה א 12
משנה ד 13
משנה ח 13

פרק א

משנה א

[אות א] **תוי"ט ד"ה הלוקח. צריכי דאי תנא לוקח**. דאי משום דאשמעי' בין דהאם דנכרי והעובר דישראל ובין דהאם דישראל והעובר דנכרי דפטור. לתני הלוקח עובר או לוקח האם. תוס':

[אות ב] **שם בא"ד פי' התוס' קדושת בכורה**. דפעמים שהעובר נקיבה ומייתי לה לקדושת בכורה ובלא טעם דמייתי לקדושה מצי למימר כיון דלא מפקע מקדושתיה ל"ש למקנסי' אלא ניחא ליה למימר אפי' הבאת קדושה איכא. תוס':

[אות ג] **שם במשנה שנאמר בישראל אבל לא באחרים**. דרשא זו קאי על המוכר לו דהולד דהנכרי אבל הלוקח עובר דהאם דנכרי נפקא לן מקרא מקנך תזכר (שמות ל"ד) דכל האם בעי שיהיה מקנך ולא שיש לנכרי חלק בו. והא דלא דרשינן שותפות עם ישראל. היינו משום דכתיב בקרכם וצאנכם לרבות שותפות ישראל. ועיין בתוס':

[אות ד] **הרע"ב ד"ה אם פטרו. ואם הפקיעה קדושת הלויים**. היינו לויים פשוטים לוי אחד פשוט פטר בכור ישראל אחד אבל בכור לוי לא פטר לבכור ישראל דדיו לפטור עצמו. גמרא. ומ"מ ילפי' הכא בק"ו דפוטר עצמו אף דבכור לוי לא פטר לישראל (משום דהק"ו מהקדושה של לוים) ועיין תוס':

משנה ב

[אות ה] **תוי"ט ד"ה שילדה. ג"כ במשנה בספרים**. לענ"ד מוכח כן ממה דדייקינן בסוגיא על הברייתא דחמור שילדה כמין סוס למאי קתני לה השתא מה פרה שילדה כמין חמור דאידי ואידי בני מקדש בכורה נינהו אמרת פטור. חמור שילדה כמין סוס פשיטא ומוכחינן מיניה דקתני משום סיפא דאם יש בו מקצת סימנים חייב. ומשנינן דסד"א חמור אדום בעלמא הוא. ולס"ד דהש"ס יקשה על מתני' דלא קתני לדין דמקצת סימנים חייב ובפרט למ"ש תוס' (דף ה' ע"ב ד"ה תלמוד) דמתני' דהכא ס"ל דמקצת סימנים פטור אפילו בעז שילדה כמין רחל (ופליג על מתני' ה' (דפ"ב) דלקמן) חמור שילדה כמין סוס למאי קתני לה. אע"כ דל"ג לה במתני' וזה ראיה ברורה לענ"ד:

משנה ג

[אות ז] **תוי"ט סד"ה חמור שלא ביכרה. דאפשר לצמצם**. דאי כריה"ג אף דלא קתני ויצאו כאחד דמשמע דלא ראה הלידה. מ"מ יצטרך להפריש ג"כ טלה א' לעצמו דשמא יצאו כא' כיון דאפשר בתקנת מועט (טוב להחמיר בדבר) תוס':

[אות ו] **בהרע"ב ד"ה שני זכרים. כשילדו שתי נקבות וזכר**. הדרישה והט"ז יו"ד סס"י שכ"א תמהו בזה דהא אדרבה הנך ספיקות כולם הם לחיוב בבכורה ואין לך מקום לפטור אא"כ בהך צד דשתיהן ילדו נקיבות והנקיבה קודם לזכר (ואפשר מפני שתירוץ הט"ז דחוק לכן לא הביאו רבינו):

משנה ד

[אות ח] **תוי"ט ד"ה נכנס לדיר. כבר תרצו התוס' דנקטה עשרה**. תוס' כ"כ על קושיא אחרת אהך ברייתא דקתני שיש לו עשרה ספק פטרי חמורים דמפריש עשרה שיין ומחזיקם לעצמו ונכנסים לדיר להתעשר דלמה צריך להפריש יו"ד שיין הא בס' פודה וחוזר ופודה בו פעמים הרבה לפירושם. הובא בתוי"ט ד"ה ופודה וע"ז תרצו דנקט הכי לרבותא כו':

פרק ג

משנה א

[אות ט] **תוי"ט ד"ה זה הכלל. לא לאתויי**. י"ל דזה הכלל ר"ע קאמר לה והיינו דתחלה אמר דטינוף סימן ולד וממילא הבא אחריו אפי' ספק לא הוי אבל בא"י אם טנפה הוי ספק ומוסיף בזה הכלל דכל ספק דהיינו אף בחולבת מקרי ספק דחיישינן למיעוטא דחולבת אע"פ שאינה יולדת עי' בסוגיא ודו"ק:

משנה ב

[אות י] **הר"ב ד"ה אין חוששין. ודאי ל"א אלא בנה הוא**. בסוגיא איבעיא דלא אפשיטא אם אמרינן דודאי בנה ולוקה משום או"ב וכן אם הוא חזיר או גמל מותר באכילה דנולד מטהור. או דאמרינן דאם ילדה מכבר מרחמא ג"כ על אחר ומבכורה הוא דפטור דמ"מ מוכח דכבר ילדה. ובסיפא דאינו חושש שמא בנה של זו בא לו אצל זו היינו דבמקום דידה לא מרחמא על אחר:

פרק ד

משנה ד

[אות יא] **במשנה. מה שעשה עשוי וישלם מביתו**. בטיהר את הטמא מיירי ע"כ בעירבם עם פירותיו ובטלי ברוב ובכה"ג ל"ש ישלם מביתו אלא דלצדדין קתני אם ערבן ברוב היתר מה שעשה עשוי. ואם עירבן בתוך מיעוט פירות ישלם מביתו. ולר"מ דדאין דד"ג

מיירי כשעירבן הבעלים ולרבנן מיירי שערבן החכם. תוס' (סנהדרין דל"ג ע"א ובב"ק ד"ק ע"א):

[אות יב] **תוי"ט ד"ה וישלם מביתו. הוה ניחא טפי**. דלא הוי מזיק ודאי דדלמא מה שרואים עתה המום נשתנה מחמת מיתה. ואם לא היה נשחט לא היה ניתר:

[אות יג] **תוי"ט ד"ה מה שעשה עשוי. אע"פ שלא נשא ונתן ביד**. ולמאי דמוקמינן מתני' כרבנן ובנשא ונתן ביד צ"ל דהכא הוי כמו מזיד דלמה היה לו לטמא אותה כדי להחזיק דבריו תוס' (בגיטין שם ובב"ק ד"ק) כתבו דכמו דמחייבינן התם בגיטין במזיד כדי שלא יהא כל או"א הולך ומטמא טהרות חבירו ה"נ הכא חייבוהו חכמים כדי שידקדק בדין יפה. ולפ"ז מ"ש התוי"ט דהכא סתם כר"מ דקנסינן שוגג אטו מזיד ובגיטין סתם כר"י אינו הכרח דהא הכא בכלל מזיד. ואף אי מוקים הכא כר"מ דדאין דינא דגרמי מ"מ יש לקיים הסברא דהוי בכלל מזיד אלא דתוס' בגיטין בקושי' נקטו דאי מוקמי' כר"מ ניחא דקנסו שוגג אטו מזיד אבל לפי תירוצם דהוי בכלל מזיד בכל ענין י"ל כן וסתמא דהכא כסתמא דגיטין. שוב ראיתי דלפי תירוצא דתוס' דגיטין הנ"ל נכונים דברי התוי"ט דתירוצא דלמה היה לו לטמאותם כדי להחזיק דבריו. זהו שייך בטימא בידים. ונגע בו שרץ. אבל למה דמוקמינן כר"מ דד"ג חייב ולא מוקמי לה בטימא ביד שפיר מוכח דקנסו שוגג אטו מזיד. אך לדברי התוס' בב"ק הנ"ל שפיר י"ל דאף אי מוקמינן כר"מ ומיירי בלא טימא ביד מ"מ הו"ל בכלל מזיד כדי שידקדק בדין יפה:

[אות יד] **שם בד"ה פטור אתה. הוא דאפסיד אנפשיה**. ודעת תוס' והרא"ש דזהו רק לרבנן דר"מ דלא דנין דד"ג בזה פטור היכי דאי הוי קמן מצי למיהדר ולא האכיל הדיין לכלבים והיכא דלא מצי למיהדר גם לרבנן חייב דבדיבורא הוי מזיק ממש. והא דמוקמינן לרבנן מתני' דהכא בנשא ונתן ביד אף בדעת (צ"ל בשקול הדעת) לא מצי למיהדר. היינו משום טיהר את הטמא דזהו בודאי אם איתא קמן היה אוסרו. אבל ר"מ אף היכא דאי איתא קמן מצי למיהדר ולא האכיל הדיין לכלבים מ"מ חייב מטעם גרמי. וראיה לזה דהרי לר"מ לא מוקמינן מתני' בנשא ונתן ביד והא בטיהר את הטמא מקרי מצי למיהדר:

משנה י

[אות טו] **הרע"ב ד"ה אין חשוד. ואין מעשרים מהן ודאי**. וכן הוא לשון רש"י. ולא ידעתי אף בחשוד על המעשר אין מעשר מהן ודאי דהא מ"מ הוא ספק אם עישר זו (ואפשר דבחשוד הוי כמו ודאי דבזה לא אמרינן רוב ע"ה מעשרים הן ובעי ברכה. עי' שבת (דף כ"ג ע"א). ובדברי רבינו בדמאי (אות ל"ג) ובשביעית (אות כו):

פרק ה

משנה ב

[אות טז] **הרע"ב ד"ה לא ימנה. אין ישראל לא**. קשה לי דנימא ג"כ דבע"מ נאכל רק לב' ימים ולילה א' מהיקשא דחזה ושוק כמו דילפי' בתם לענין זה. עיין בהרע"ב (ספ"ה) דזבחים. גם לב"ה קשה דמה דלא יליף לאסור לזרים ולנכרים היינו מחמת היקישא דצבי ואיל אבל לענין זה נלמד דיהיה נאכל רק לב' ימים ולילה דלענין זמן האכילה לא שייך הלימוד כצבי ואיל דא"כ נימא גם כן דל"צ שיהיה תוך שנתו ונימא תאכלנו שנה בשנה קאי רק אתם וצ"ע:

[אות יז] **תוי"ט ד"ה ואפילו נכרי. הא אמרינן בסוגיא דהכא**. בסוגיי' לא מצרכי לכך רק לת"ק דברייתא דמתיר רק לזרים ולא לנכרים דלא דרשינן צבי ואיל להכי מש"ה הא דמותר לזר היינו מק"ו. אבל למתני' דמתיר אפי' לנכרי ומטעם דכצבי וכאיל ממילא מכ"ש לזרים ול"צ לק"ו. ואולי י"ל דאי לאו קל וחומר היינו מוקמינן לדרשא כצבי ואיל רק על זרים ולא להתיר אפי' לנכרי דמה שאפשר לקיים הקישא דכחזה ושוק מקיימים לזה דרשינן הק"ו ול"צ קרא לזר ומוכח דאתי להתיר לנכרי:

משנה ג

[אות יח] **בהרע"ב ד"ה היו תינוקות משחקים. וצריכא**. קשה לי דלימא בפשוטו דאי אשמעי' נכרי הוא דמקילינן בפעם אחד כיון דאף במדעת ישראל ואף באומרו בפירוש לנכרי לעשות כן הוא רק מדרבנן מדין אמירה לנכרי שבות דקיל מגרמא וכמוכח מהרא"ש (פ"ז דב"מ סי' ו'). אבל בקטן דאסור מדאורייתא לומר לו לעשות דהא אין מאכילין לקטן איסור בידים אימא לא. ואי אשמעינן בקטן הוא דאסרי' בכורות האחרים דנתכוונו להתירו כיון דלדעת הגדול הוי דאורייתא משא"כ בנכרי כיון דבאומר לו בפירוש הוא מדרבנן לא נאסרו האחרות וצ"ע:

ובדברי הרא"ש בב"מ שם הוקשה לי דעל האיבעיא דשם בחסימה אם בכל לאוין הוי שבות באמירה לנכרי הביא דברי הראב"ד דכיון דלא אפשיטא אזלינן לקולא. וכתב הרא"ש עלה ואע"ג דמסקינן במטיל מום בקדשים ע"י נכרי אסור כדאיתא בבכורות פרק פסולי המוקדשים התם משום חומרא דקדשים הוא. ואיך תלה קושיא זו על פסקא דהראב"ד הא בלא"ה יקשה אמאי לא פשטינן שם האיבעי ממתניתין דהכא דמטיל מום ע"י נכרי אסור. וצריך עיון:

משנה ד

[אות יט] **בהרע"ב ד"ה רועים כהנים. וה"ה דכהן רועה א"נ.** לשון הגמרא וה"ה כהן לכהן דחיישינן לגומלין. ועלה כתב רש"י כלומר ומסברא נפקא לן דרועה כהן אינו נאמן להעיד על הבכור של כהן אחר. וקשה לי דאיך שייך לומר ומסברא נפקא לן דחיישינן לגומלים ואלולי פירש"י היה נ"ל דהכי אמרינן דכיון דקתני רועה כהנים א"נ דרועים ישראל נאמן על רבם מי שיהיה כהן או ישראל ורועה כהנים א"נ היינו על רבם מי שיהיה והא ברבו כהן יהיה נאמן דל"ש דאמר לא שביק ליה רביה דהא רבו כהן יחזיקנו לעצמו וללגימה הא לא חיישינן. אע"כ דהטעם דחיישי' לגומלים וממילא ה"ה הכהן אחר. או דבאמת רק לרבו כיון דרועה קאי גביה וכמ"ש רש"י בסוף הסוגיא במה דאמרינן מאי דאיכא בין לר' מאיר ולרבנן וכמ"ש בתוי"ט (בסמוך ד"ה לא דנו) ונכון בעזה"י:

גם קשה לי אמאי נקט רש"י הכהן אחר ולא נקט דרועה כהן א"נ לרועה כהן אחר דגומלין זה לזה שרבו יתן לו הבכור:

משנה ה

[אות כ] **תוי"ט ד"ה נאמן הכהן. דלא שייך אשתמוטי.** ומ"מ קשה אם דברי ר"י אמר רב בלא אמר פלוני איך אמרינן בתר הכי סיפא מסייע ליה מאיש פלוני נאמן מאי ראיה סתמא מדין איש פלוני דהא פשיטא דיש חילוק גדול בין פלוני דבקל עבידא לגלויי מבסתם. וצ"ע:

[אות כא] **תוי"ט ד"ה בני הכנסת. הפרת נדרים בשלשה.** לפנינו הגירסא שם התרת:

פרק ו

משנה א

[אות כב] **תוס' חדשים ד"ה נקבה מלא כרשינה. מסקינן בש"ס.** לא מצאתי כן בסוגיא אלא דרבי אושעיא בעי' זה מר"ה רביה אם כרשינה הנכנסת ויוצאת. או כרשינה העומדת. וא"ל זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי כו' ואפשר דבמה דאמר כיוצא בה שמעתי היינו כי היכי דאמרי' התם גבי מלא מקדח דהוא וחיסורו שנינו. שיהיה נכנס ויוצא ה"נ כרשינה הנכנסת ויוצאת. והיינו דהתם גופיה דייקינן לה מלישנא דמלא מקדח. וה"נ דייקינן מלישנא דמלא כרשינה. ואולם הרמב"ם (פ"י מה' ביאת מקדש) ניקב ככרשינה כו' וצריך עיון:

משנה ג

[אות כג] **בהרע"ב סד"ה אכל יבש כו'. ושוחטין עליו.** ומ"מ הוי ספק אם למפרע הוי מום או מכאן ולהבא הוי מום ונ"מ בפסולי המוקדשין כה"ג אם תוך זמן בדיקה זו הפריש פדיונה אם הנהנה מפדיון חייב מעילה. גמרא. וברש"י שהפריש מיד פדיונם וכו' וקודם שתכלה זמן בדיקתו נהנה מן הפדיון. ולא ידעתי למאי דייק רש"י שנהנה תוך זמן בדיקתו הלא גם בנהנה (אחר זמן בדיקתו אי מיכן ולהבא הוי מומא)לא מעל כיון דלא עלה הפדיון ולא נתפס המעות בקדושה. ובהרמב"ם איתא ונהנה מהפדיון אחר שנתייאשו מרפואתו. ובזה גם כן קשה אמאי נקט דוקא הכי הלא הנ"מ בין נהנה תוך הזמן בדיקה בין נהנה אח"כ. וגם בעיקרא דמלתא אמאי לא נקט הסוגיא הנ"מ בפשוטו אם עלה אותו הפדיון או דלא עלה וצריך לפדותו מחדש. וצ"ע:

משנה ה

[אות כד] **בהרע"ב ד"ה הזובן. אבל ניטל.** ומ"מ נפגם הוי מום קבוע לשחוט עליו במדינה אף דיש לו תקנה ליטלו כולו. מ"מ כיון דמעצמו אינו מתרפא כ"א ע"י מעשה מקרי מום קבוע. או די"ל דכי נפגם תחלה אין לו תקנה אף אם יטלנו אח"כ. תוס' (דף ל"ח ע"ב ד"ה וסימנך ברקא):

משנה ט

[אות כה] **בהרע"ב ד"ה ואם אינה עצם אחד. אינו נראה כל כך.** וכ"כ רש"י וקשה לי הא מבואר (דף ל"ט) דלכ"ע ג' כליות הוי פסול דיתר כנטול דמי והוי כחסר כוליא דחסרון בפנים שמיה חסרון. הרי דיתר בפנים ממש דאינו נראה כלל פסול לאקרוביה דממעטינן מן תמים יהיה עיין שם ואולי באמת דקתני דכפול ואינה עצם אחד אינו מום היינו דלא הוי מאבראי לשחוט בחוץ אבל באמת פסול לאקרוביה. וצ"ע:

משנה י

[אות כו] **תוי"ט ד"ה עינו אחת גדולה. אבל אחת גדולה ואחת קטנה.** בפשוטו נראה דעינו אחת גדולה והשנייה כדרכו. או אחת קטנה והשנייה כדרכו הוי מום דמחמת ברייתה או כחישתה היה ראוי שיהיה שניהם שווים. וכן נראה מלשון רש"י בריש מסכתין (דף ג' ע"ב) דכתב או אחת גדולה כשל עגל או אחת קטנה כשל אווז. ואולם מלשון הרמב"ם בפירושו. ובחבורו. ובטור שתהא עינו א' גדולה כשל עגל והשנייה קטנה כשל אווז. מבואר דס"ל דמתני' לאו או או קתני אלא דדוקא בשינוי בשתיהן שהאחת גדולה והאחת קטנה:

משנה יב

[אות כז] **בהרע"ב ד"ה יבלת. בלובן העין.** זהו דלא כפירש"י בסוגיא (דף מ' ע"ב) דמפורש דהכא בלובן ויש בה שיער אבל אין בה שיער שוחטין עליה במקדש דאין מום בלבן אפי' לפסול. ומתני' דלעיל דחשיב מומין לשחוט עליו במדינה מירי בשחור. ובאמת לפירוש הרע"ב לכאורה תמוה דהא ממה דפריך הש"ס והא אין מומין בלבן מוכח דפשיטא ליה להש"ס דהיינו אפי' לפסול וא"כ איך יתורץ זה במה דמשני הש"ס אידי ואידי בלבן הא דלית בה שיער והיינו מתני' דהכא לפי' הרע"ב. הא הדרא קושיא לדוכתיה דאין מומין בלבן. אחר כך ראיתי שתמה כן הלח"מ על הרמב"ם בפסקים (בפ"ב מהלכות איסורי מזבח) שהם גם כן כשיטת הרע"ב:

פרק ז

משנה ג

[אות כח] **הרע"ב ד"ה רואה את החדר. חדר למטה ועליה למעלה.** לשון הברייתא (דף מ"ד) ורואה את החדר והעליה כאחת או שמדבר עם חבירו ואחר אומר לו רואה. ולשון הרע"ב צ"ע:

[אות כט] **שם ד"ה סכי שמש. מעמץ עיניו.** בגמ' תני רב יוסף סני שמש ופירש"י ששונא את השמש וא"י לראות מקום שהחמה זורחת שם:

משנה ו

[אות ל] **במשנה והדרש והשוטה.** בשו"ת נודע ביהודה חלק אה"ע (סי' נ"ג) מסתפק אם חרש היינו דוקא אינו שומע ואינו מדבר או דאף באינו שומע לחוד הוי מום:

משנה ז

[אות לא] **תוי"ט ד"ה ושנעבדה. וכ"ש לעבודה.** בתוספות (יבמות דף ז' ע"א) כתב להדיא דהרג נפש אף דפסול לנשיאת כפיו אינו פסול לעבודה. וראיתי במ"ל (פ"ט מהלכות ביאת מקדש הל' ט"ז) שהשיג כן ע"ש:

פרק ח

משנה א

[אות לב] **הרע"ב ד"ה סנדל. ורגילה לבוא עם ולד.** וכענין זה עצמו שהולד שבא עמו ויצא אחר הסנדל אינו בכור לכהן דהסנדל פטר רחמה. דאילו לענין בא אחריו לסוף

שנה. בלא"ה אינו בכור לכהן משום הולד שעם הסנדל. (נדה דף כ"ו ע"א) ופירש"י שם. וע' במהרש"ל ומהרש"א שם:

משנה ב

[אות לג] **הרע"ב ד"ה יוצא דופן. כ' הרמב"ם דא"א**. לפ"ז קשה על הירושלמי הובא בתוס' בנדה (דף כ"ו ע"ב ד"ה סנדל) דהולד שבא עם הסנדל אינו מתקיים אין פתרון כלל למתני' דהכא וצ"ע: (כן מצאתי בהעתקה ולפע"נ ט"ס יש בכאן ושייך למאמר הקודם):

[אות לד] **תוי"ט ד"ה רבי שמעון אומר. ל' לידה משמעותו**. קשה להבין הא כתבו תוס' והביאו תוי"ט לעיל בסמוך ד"ה שניהם אינן בכור דמלשון לידה לא ממעט יוצא דופן. אלא דרבנן ס"ל דגמרינן לידה לידה מטומאת לידה דכתיב כי תזריע ממקום שמזרעת. וא"כ לר"ש ל"צ ללמוד מטומאת לידה דהא בלאו הכי ליכא למעט יוצא דופן מלשון וילדו. והתם בטומאת לידה לאפוקי דלא נימא דכי תזריע משמע דוקא ממקום שמזרעת:

משנה ה

[אות לה] **במשנה או שני זכרים ושתי נקיבות**. ואפילו ב' זכרים ונקבה אין לכהן כלום דכל א' יאמר אני איני בכור שנולדתי אחר הזכר או אחר הנקיבה. והא דלא תני כן כיון דבאיש אחד וב' נשים לא משכחת לה לא מתני ליה. גמרא:

משנה ו

[אות לו] **במשנה אף על פי שלא נתן יתן**. דילפינן ערך ערך מערכין דבבכור כתיב תפדה בערכך (במדבר י"ח) מה ערך אם אמר ערך פלוני עלי ומת אותו פלוני חייב כדקתני ערכין (פ"ה מ"ד) ה"נ במת הבן חייב. גמרא:

פרק ט

משנה א

[אות לז] **במשנה משמע כל צאן אחד**. היינו דלא לכתוב בקר וצאן ולכתוב וכל מעשר בהמה והוי ידעינן מזה על זה מק"ו דחדש וישן. אע"כ דבא לרבות דכל צאן אחד. והא דאין מעשרין מבקר על צאן ולא אמרי' בקר וצאן דבא לרבות ולערב דהכל אחד (ואי מק"ו דחדש וישן נימא דכבשים ועזים יוכיחו) דלענין זה ילפינן מהיקישא דמעשר דגן. דאין מעשרין מזה על זה. גמרא:

[אות לח] **תוי"ט ד"ה ואין מעשרין. ומפיק מק"ו**. דהא יש ללמוד בק"ו מה כבשים ועזים דהוי כלאים זה בזה מעשרין מזה על זה חדש וישן דאינן כלאים לא כ"ש דמעשרין מזה על זה:

משנה ד

[אות לט] **הרע"ב ד"ה הכל נכנס. ואתנן זונה.** ומשכחת לה שנתן לה כשהוא עובר במעי אמו דבכה"ג לא מפטר משום לקוח. דאילו לקח עשרה עוברים במעי אמן כולן נכנסים לדיר להתעשר (גמרא דף נ"ו ע"א):

משנה ח

[אות מ] **תוי"ט סד"ה יצאו תשיעי. תוס' פ"ב דף י"ח.** דברי תוס' אלו אין להם שייכות על מתני' זו ודבריהם אהא דתני בברייתא יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבים דע"ז הקשו דאם א"א לצמצם מה שיצא הראשון הוא עשירי ומה שיצא אח"כ יהיה כמו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי דאין אחד עשר קדוש. ובזה תירצו דמ"מ כיון דא"י להכיר כו':